

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARA ALMENYS UNA BATALLADA CADA SETMANA

Aquest número 10 cts. per tot Espanya

NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ANTONI LÓPEZ, EDITOR

(Antiga casa I. López Bernagost)

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, núm. 20, botiga
TELÈFON A. 4115. — BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona cada trimestre: ESPANYA, pessetes 1'50. — ESTRANGER, 2'50

Altra crisi de govern a França

La qüestió batallona de la delegació de poders ha determinat novament la caiguda del Govern a França.

No podia ésser d'altra manera.

Pensar que el Parlament ha d'autoritzar un cop d'Estat contra ell mateix i la limitació de les seves prerrogatives, és estar foll o en camí de tornar-se'n.

En Caillaux es veu que, no podent aspirar a la dictadura gran, per a afusellar a Poincaré i a Clemenceau, s'accontentava amb una dictadura petita.

Però les ganes de menjar venen menjant, i, després del poder absolut al seu departament, en Caillaux hauria volgut ésser l'àrbitre en totes les esferes.

Ha fet bé el Parlament en negar-li el vot de confiança.

Ni la dictadura és possible a França, avui per avui, ni els projectes financers de Caillaux hagueren salvat el franc de la catàstrofe de què està amenaçat.

A Itàlia tenen dictadura, i de les més crespes, i el crèdit públic no millora pas. La lira no val cinc cèntims.

A Anglaterra, en canvi, sense feixisme sense escarafalls, han sanejat la seva moneda i han equilibrat el pressupost.

No és qüestió de ronyons salvar un vaixell que trontolla.

Es a dir, no es tant qüestió de ronyons com d'intel·ligència.

Per què volia Caillaux la dictadura?

Per a escurçar en un terç el pressupost de gastos? Per a aturar la política imperialista? Per a augmentar les contribucions directes i establir l'impost sobre la renda?

Si hagués volgut els plens poders, per això, hauria parlat clar, s'hauria dirigit al poble.

Doncs, si els volia per a una altra cosa, per a fer el que en Mussolini a Itàlia, el "mico" que li ha donat la Cambra popular, li ha estat molt bé.

LA POBRA FRANÇA

—Si això és pau, ¡vinga guerra!

El poeta i el poble

Els pobles sotsmesos al jou de l'esclavatge esperen l'alliberador, esperen el Mesies en forma de guerrer o d'home d'Estat.

I l'home de sang ve i duu els exèrcits a la derrota.

I ve el polític i es ven els pobles com a remats.

Solament quan el poeta apar, es pot dir que la redempció comença, que la redempció és un fet.

Les nacions són cultures i la flor més exquisida de la cultura és la poesia.

Quan la poesia floreix, és quan una cultura arriba a la seva maduresa, a la seva plenitud.

Quan una llengua té poetes, grans poetes, encara que oficialment no sigui lliure, en realitat és ja autònoma, constitueix una espiritualitat independent.

Es aquesta independència de l'esperit la forma cabdal de la sobirania.

No és sobirà qui dicta lleis a la matèria, sinó qui regna a les ànimes i eixampla els límits d'aquest altre imperi de l'ensomni, més gran i més formós que tots els imperis de la terra.

Els poetes són els vers alliberadors, els vers redemptors dels pobles.

Els polítics traeixen, els guerrers són batuts.

L'obra dels primers i dels segons passa, la poesia resta.

Els poetes són invencibles, no poden ésser més que el que són: els inspirats genials, els nuncis i els heralds del seu poble, els pares i els creadors de la seva pàtria.

Potser aquesta darrera qualitat la posseeix en grau superior al del poeta líric, el poeta dramàtic.

La vida en sí mateixa ja és dramàtica, i la vida d'un poble, més.

El poeta líric és un cantor i el poeta dramàtic un actor.

El primer fa consciència, irradia entusiasme. El segon crea conflictes, lluita, acció.

En un poeta dramàtic hi ha a la vegada un líric i un home d'acció. Es apòstol i màrtir al mateix temps.

Es el redemptor perfecte.

Es el que va ésser per a Catalunya Guimerà. Brindem, doncs, per la glòria de don Angel en el segon aniversari de la seva mort.

ANGEL SAMBLANCAT.

Joventut d'egolatria

En aquests temps difícils en que es plante-gen continuament i amb tot greuge els grans problemes de la post guerra demés dels problemes socials, en aquests moments en que els pobles es reivindiquen dels fets barbres i sanguinaris que en el transcurs dels segles han escrit continuament en les planes de la Història abolint totes les esclavituts i canviant tots els estres de fer mal per les eines del treball i els arguments de la força per les raons del Dret; en aquests moments en que a l'ensems que la bandera de la llibertat oneja arreu els instints salvatges de certes gentes es remouen en l'esperit de la tradició i les cendres del passat encarnades amb l'entronització de la reacció més barbre, volent fer recular a la Humanitat cap als temps prehistòrics i sumir a Europa i a la seva civilització a una nit de tenebres sens fi, per evitar la realitat d'aquests mals es fa necessari l'acoblament de tots els esperits forts i lluitadors i dels homes que sofreixen, pensen i mediten per a aturar els estralls i la victòria que representaria aquesta mena de caricatura de retrocés cap a l'odiós passat que fóra la negació més absoluta de l'esperit humà.

Davant de la indiferència del poble i de les multituds en aquesta lluita titànica entre la llibertat i la tirania i el progrés i l'obscurantisme, els apòstols i els lluitadors veient-se impotents per a realitzar per si sols la gran obra de redempció que volen portar a terme, fiten els seus esguards esperançadors en la joventut creient de bona fe que aquest esplet juvenívol d'avui dia ha d'ésser la generació futura que conscient dels seus deures realitzarà amb belles gestes la tasca que li ha estat reservada per a la redempció de les humanes injustícies.

Mes, ai! Que això és una quimera, vanes il·lusions, somnis daurats d'una nit d'estiu que al tocar la trista realitat es desvanixen com una boirina i cauran a terra com un castell de cartes!

Duen molts la joventut és la cridada a realitzar els somnis dels apòstols i pensadors perquè ella més que ningú sent tota l'amargantor de les dolors dels homes, i substituint a les predecesores generacions corcades i decrepites, amb el seu braç, abnegació i esperit de sacrifici ha escrit les pàgines més glorioses de la Humanitat. Si això és cert, era abans, però avui no!

Avui la nostra joventut, aquesta joventut tan flamant i tan xiroia no sent aquelles inquietuds i ambicions que li són pròpies. No, la nostra joventut és una joventut morta, ja que no té virilitat ni força, ni sentiment ni ànims; és més corcada i podrida que la generació present que té fundades en ella les seves esperances.

No, la nostra joventut on és aquella tan noble i ardidada del passat segle, que escrigué gloriósos fets, dictant la Constitució del 1812 i lluitant contra el terror del 1823; aquella brava joventut que donà la trastada del 1835, abolint la Inquisició i no deixant cap convent sencer en tot Catalunya, la que es sublimità l'any 1841 desafiant les bombes d'Espartero i de Van-Halen; la que formant les milícies populars donà la sang defensant la llibertat contra les hordes de la reacció encarnades amb la carlinalla dels set anys; la que féu el setembre de 1868 i enderrocà l'escambell del suprem poder amb la proclamació de la República del 73, aquella joventut que de la mateixa manera que assaltava la Ciutadella, s'acoblava en les masses chorals del gran Clavé entonant himnes al treball i a l'amor universal i que sense escarafalls, sortint d'un ball de Carnaval es llençava al carrer i aixecava barricades per fer caure el govern per una futesa qualsevol, no és pas ni de bon troc aquesta joventut nostra d'avui dia de peus grossos i cervell petit, que brama i batega en les lliçons de cultura física (?), donades en "rumbas" i "machichas" per la "Xelito", la "Soviet" i la "Monyos" en els "cabarets" i "music-halls" del Paral·lel, i que donaria la vida, no per la República ni per cap idea de llibertat, sinó per un idiota qualsevol que no sap de llegir ni escriure, però que amb una puntada de peu engegava una pilota més lluny d'allà on es pon el sol.

Aquesta nostra joventut que vesteix "popelin" i gabardina, que no té consciència del seu jo, que en comptes d'Ideals té vicis, certament, no és pas com aquella joventut tan noble de sentiments i tan digna d'ésser admirada dels temps passats, que era la més gelosa guardadora de les llibertats del poble i la primera en llençar el crit de revolta quan les hi volien arrabassar. No; no és aquella joventut del 1789 que en assaltar La Bastilla els vells reien l'ardiment dels joves que es llençaven voluntàriament als fossars, a fi de que poguessin escalar més fàcilment les muralles, dient-los-hi:

"Nosaltres som vells, i com no servim per res, morirem almenys per la Revolució; vosaltres que sou joves passeu per sobre els nostres cosos per a acabar amb l'opressió."

Oh, no! La nostra joventut, en cas, en compte d'enderrocar hauria ajudat a bastir; en compte d'anar endavant hauria anat endarrera, retblaria els seus grillons i cridaria, com el poble de Madrid davant l'execució de Riego: "Muera la llibertad i vivan las caenas!"

Oh! Sagna el cor al veure com aquesta generació de joventut en mig de la seva magna depressió espiritual defuig d'interessar-se per les grans idees del segle, pels grans problemes latents que es plantegen continuament arreu i no

ELS ARTISTES D'ARA

—Amb aquesta calor no estranyin que em torni tan boig com en Nebot!

senten els clams de dolor de la Humanitat desheretada i perseguida que avui atanyen a ells i demà atanyeran als seus fills; car es tapen les oïdes i fan cas omís de les veus dels homes que lluiten, que desesperats els criden en la creuada per redimir a la Humanitat!

N. WOLIA

LA DEGENERACIO DE L'ESPERIT

La història i els herois

La veritable història és l'espontàniament viscuda. Aquesta, desgraciadament, és incompensible, no es pot traduir fidelment amb tota exactitud, en un llibre, en un prospecte o en qualsevol altre faísó d'expressar-se filològicament. És innarrable textualment. És ininterpretable per les variadíssimes circumstàncies en què la vida ens situa. Avui pensareu diferent d'ahir; demà creureu absurd el que pensàveu avui; i d'ací un any tornareu a pensar idènticament que ahir. Avui, joves, optimistes, decidits i pobres, sou uns acèrrims defensors de la llibertat col·lectiva; demà, vells, amb la testa florida d'espigues d'argent, acomodats econòmicament, tement més la pobresa que la mort; us heu ensenyorit cos i ànima; us heu aburgesat, adaptat a un altre ambient i hauréu canviat sense contemplacions ni mires la santa, diàfana bandera de la llibertat, per la ranciós i arcaica de la reacció, del conservadurisme, que pregona la pau dels rics, dels magnats i dels acabats.

Per això els partits de conservació són rígids perquè estan integrats per homes carregats d'anys que viuen sols amb la dèria de preservar llurs espatlles i llur testa dels possibles i eventuals cops de pal.

Apart de la variació, de la pluralitat, de la inestabilitat del pensament, existeixen altres múltiples raons que impossibiliten extremadament la tramesa al paper de tota cronomètrica manifestació històrica. La major part de les històries pequen d'arbitrarietat. I les més de les vegades, aqueixa parcialitat està lligada amb un sens fi d'interessos que fan fàstic i vergonya. És inic, és intolerable. Mes, dieu-me, què és possible fer contra les passions i els vicis dels homes?

El detallat és una cosa arcaica i divulgada. Tothom n'està assabentat de l'absència de veritat que es nota en les històries.

Però és necessari recalcar-ho i no oblidar-ho. La història sols es pot sintetitzar en el moment precís de llur realització. Mes possiblement simplificada i extractada, aqueixa apareix com un brí de llum, com un estel en mig de la foscor allopada d'una nit de tempesta, en els fulls de qualque—escasíssim—volum d'història escrit amb fe i amb desinterès.

La història a sou de l'interès o de la conveniència política, el mateix enlaira a un covard fins els pinacles més alts de la glòria i la popularitat, que ensorra i condemna a l'oblid, a la negació, a l'ostracisme a una heroica i nobilíssima figura. Nega al valent la valentia i la proesa, i al covard vil amb ditirambos i hipèrbols, el pinta com un ésser sobrenatural, extraordinari, omnipotent.

La negligència, la deixadesa, és un factor primordial en la negació de mèrits als herois històrics. També en aquest caire hi prenen joc la indocumentació, les proves apòcrifes i la insuficiència intel·lectual de l'historiador. Entre totes aquestes endergues, creen per l'heroi històric un afiligranat i complex problema.

En aquestes històries fetes per incapacitats, producte de l'abandonisme i plenes de proves enfàtiques, el veritable ídol, l'as, el sacrificat, és titllat d'un mode difamador i ultratjós. Joan Huss "l'Empecinat", el gran reformador Lutero i el frare de Savonarola—aqueix el citem perquè vegeu que entre els herois no existeixen ni religions, ni fronteres polítiques—en són proves irrefutables. La llista és inacabable. És rara la plana d'una història que no hi trobeu una anomalia o una negligència.

La història realment viscuda, és un exemple i una experiència per les generacions futures. És un espill en què s'hi pot mirar tothom.

Hi trobareu remei pels mals morals que apallissen a la humanitat. Però, hi ha mortal capaç de recordar llur efímera història? No. En una senzilla pregunta hem esfumat, vaporitzat l'únic remei que ens resta a provar. Si hom no recorda la trivial existència de llur vida, com voleu que es recordi la d'una col·lectivitat pretèrita?

Els volums d'una història serveixen sols perquè els marrecs els recitin al mestre de l'escola, o perquè enfarfegats d'orgull i altivesa, restin en les estanteries polsoses d'una deserta i ombrosa biblioteca.

FENICEX.

SANT JAUME, MELONS

Ja som a Sant Jaume, l'apòstol famós que viu, vingué a Ibèria, i hi va tornar, mort, cabdill dels catòlics, dels musulms terror; ja arreu apareixen els nostres melons. N'hi ha de verdosos, dolços com l'arrop; de color de cendra, de blancs i de grocs; uns són fusiformes altres són rodons; fins d'escrits en surten que són els millors, si bé ara la lletra serveix de ben poc. En quant a les mides, quina variació! N'hi ha com magranes, finets, petitois; i que semblen síndries pel seu volum gros; uns es descobreixen per la seva olor i encar que els amaguis s'endevinen prou. Altres els reserves amb molta afició: ensumes, ensumes i són inodors; de verds sempre en sobren, de "sopes n'hi han molts, i que al "punt" estiguin no en trobes enlloc. Amb els anys que porto de córrer pel món en venir Sant Jaume n'he vist de melons! i fins melons-homes ben enganyadors, que per fora semblen plens d'il·lustració, i de virtuts cíviques, i de gran valor i d'idees nobles i d'emulació, de pur altruisme, de sentiments bons, i així que el copejes per saber-ne el só, són, ai!, buits de dintre com un carbaçot! Oidà! els melons-homes ho agabellen tot, car com ningú els tatxa, jassen'er fru: d'or S'enfilen, s'enfilen i quan són al lloc que més desitjaven, se'ls veu la buidor. Llavors se l'engreixen perquè es creuen forts. i es tornen despòtics i menyspreadors, i amb posat olímpic d'home poderós, manen i disposen dels altres melons. Quan l'estiu apreta i ve el mes d'agost, a les grans parades hi ha fermentació; molts dels melons reben amb la gran calor; amargants es tornen i ja ningú els vol perquè no serveixen ni per donà al porc!

FLOK

La curació de la tisi

Diumenge tingué lloc la inauguració del Laboratori "Electrón", per a l'obtenció del cuprosal, notable producte amb que el nostre eminent amic, doctor Boada, ha realitzat vers prodigis en la curació de la tuberculosi.

Està instal·lat el Laboratori "Electrón" al carrer de Nostra Senyora del Coll i assistiren a l'obertura del mateix els doctors Sauri, Cuscó, Freixa, Galceràn, Rodríguez Portillo, etcètera, etc. i nombrosos malalts o, millor dit, ex tuberculosos a qui el doctor Boada ha curat amb el cuprosal.

El doctor Boada obsequià amb un "lunch" als invitats—malalts i metges—, que feien grans elogis del tractament empleat per l'anfitrió, i brindaven pels èxits d'aquest, que són cada dia més sorollosos.

El cuprosal, en efecte, l'apliquen ja als seus clients els doctors Corachán, Esquerdo, Gallart i Martínez Vargas i ha estat adoptat també pels hospitals de la Santa Creu, Clínic, Sant Pau, Creu Roja i Leprosos.

Felicitem pels seus triomfs al doctor Boada i saludem en ell a un dels més ínclits benefactors de la humanitat.

Treballador, home pobre.

Honrat, sinònim de pobre home.

PEYUS

IMPRESSIONS DE PARIS

El triomf de la politica

En aquests temps de constant desori entre les més oposades tesis, un cèsar en germe acaba de naufragar: en Josep Caillaux, home calb, ex proscrit i milionari, pretendent de la dictadura de França des del ministeri d'Hisenda.

La situació financiera de França no és gens fàcil ni somrienta. Es la situació de tota nació que no ha curat, en bon temps, d'afrontar el mal pitjor: la fiscalització de casa. Car a França tota la vida pública s'enclou en un mot: política, i la política comporta moltes excepcions.

En Josep Caillaux, ex proscrit i financista, fou cridat temps enrera per a equilibrar les finances. La seva calva no era llavors agressiva. ...Caillaux havia envellit. Els seus mètodes no eren prou del dia. I la política, aqueix art eminent de la farsa quinquagesimari pels francesos, el desembarcà suament.

I quan en Caillaux ha estat novament cridat, ha volgut escanyar la política. La seva calva pregonava, desafiant, que sabia arrabassar-hi tot. Milionari, tècnic competent, home quelcom avençat..., tot li feia creure que dretes i esquerres li tindrien confiança.

Mes, el Caillaux d'ara era una altre: el representant de l'antipolítica. Darrera meu, la força dels decrets—deia amb un llenguatge eufemístic.

I la política francesa, la representació més genuïna de la democràcia, l'ha arrencat d'un gest displicent. La democràcia és la política. L'espectre de Cèsar Caillaux ha esclaiat l'ànima assenyada de la Cambra francesa.

La crisi financiera és verament greu. Però, per sobre d'ella i de tots els altres problemes, a França hi ha quelcom de sagrat: la llibertat, base de la política.

ANTONI PENA

La mort d'en Joan Montaña

A Granollers ha mort l'insigne patrici i republicà Joan Montaña.

Havia estat president de la Unió Liberal i batlle de Granollers mantes vegades.

Actualment desempenyava el càrrec de primer tinent d'alcalde.

Montaña era un gran idealista, un home de cor.

Defensà sempre la llibertat, fundà escoles, intervingué en les lluites socials en sentit justicier, procurant la pacificació dels esperits i l'harmonia social.

La seva mort ha estat molt sentida pel po-

ble i per les classes humils de què fou protector i pare.

Rebin la seva família i els republicans i liberals de Granollers l'expressió del nostre condol.

Cristòfor de Domènec

En Cristòfor de Domènec és un home prou conegut per a què ara l'haguem de presentar. La seva gran activitat i, sobretot, el seu profund i humaníssim art, l'han fet conèixer d'arreu de casa nostra i de molts llocs de fora. Cristòfor de Domènec és un conferenciant que apassiona i ha deixat sentir a tots els principals centres catalans, la seva paraula cultíssima, valenta i punyent. En política, és conegut per les seves teories racials perfectament esquerranes, puix ell és l'home més esquerrà de la nostra terra. En literatura i en filosofia, és pel que és més conegut.

Cristòfor de Domènec, és alhora literat i filòsof. Ell ha fet de l'art una filosofia, i de la filosofia un art; és el filòsof de l'audàcia—com ha dit algú—, o l'audaç de la filosofia. Les idees de Cristòfor de Domènec són originalíssimes, atrevides, revolucionàries, profundament humanes, justicieres, ràpides i precises.

Tot això es pot veure en el llibre "Carnet d'un heterodox", que ha publicat recentment (Llibreria Sallares. Sabadell. Coberta de "Grapa". Preu tres pessetes).

En "Carnet d'un heterodox", Cristòfor de Domènec ens presenta, en la forma del diàleg ràpid, amb tota la brutalitat imaginable, amb el desvergonyiment propi d'una immensa brutalitat, les seves idees sobre la societat nova que la revolució definitiva ha de dur. Cristòfor de Domènec no respecta res, absolutament res, de la societat actual: religió, moral, burgesia, lleis, justícies, formes de Govern, règim soviètic, amor, organització del treball, cultura, tot, tot ha de caure aixafat per la nova societat. Això és el contingut del llibre "Carnet d'un heterodox".

L'obra d'en Domènec és el llibre més valent, més innovador, més revolucionari que s'ha publicat en el segle xx, no solament a casa nostra, sinó a tot el món, gosàriem a dir. En aquesta obra hi trobem tots els matissos de l'artista escriptor: sentimentalisme, realisme, ironia, humorisme, franca comicitat, descongiment, subtils, etc., etc.

Creiem que la literatura mundial s'ha enriquit en gran manera amb l'obra "Carnet d'un heterodox", d'en Cristòfor Domènec.

R.

BLANES

Sr. M. Turó.

Començo per dir-li que en escrivint aquestes ratlles no em motu la intenció de sostindre cap polèmica. Si m'atreveixo a contestar la vostra carta publicada en LA CAMPANA DE GRACIA del 19 de juny, és per posar en bon terreny les joventes d'aquesta xamosa vila, a les que vostè tan poc favor els fa. Jo no li negaré que un cinc per cent no siguin el que diu vostè, però en una població com Blanes, què representa tan poca cosa?

Veient de la manera que vostè les tracta en la seva lletra, qualsevol foraster que desconegui aquesta població es creurà més del que diu (vostè no deu haver corregut gaire món que digui aquestes coses). Si vostè hagués vist com jo, uns quants pams de terra, sabria que en pobles de cent persones, avui, hi ha tanta corrupció a més del que pugui haver vist a Blanes.

Dels joves no cal parlar-ne. Veritat que tenen afició al futbol. Però, què vol que facin avui, si Catalunya sembla un poble mort? Sense direcció ningú sap cap on girar-se. Tal vegada vostè és un dels que podria fer quelcom. Però tothom té por. Com també sap vostè, ací no existeix cap joc per a jugar-se la setmanada.

També és, al meu parer, inexacte això que diu que tot en general ho troba canviat i que, en conjunt, es respira en aquest poble un aire de netedat. Suposo que no ha passat per la riera; li recomano que hi faci una visita. Jo avui passava per dita riera amb quatre senyors de Barcelona i aquests varen tenir de tapar-se el nas, i la veritat, a mi, com a blanenc, em va causar vergonya que un dels llocs més cèntrics de Blanes estiguin tan abandonat. Veu? De tot això tenim d'interessar-nos. de la cultura i de la higiene, que són la base fonamental dels pobles lliures.

J. M. P.

Blanes, 20 de juliol de 1926.

L'angúnia

Quants somnis hem vist morir darrera del nostre front!

Totes les nostres il·lusions més delicades, més íntimes, més nostres, han mort en embrió, en

la incubació, com un fill que se li malogra a la mare en les entranyes.

I el més trist de tot, és, que mai hagi estat ço per nostra culpa. Sempre ha estat la canalla—la canalla en castellà—, que segons Nietzsche, ha enverinat les fonts de la vida. Ella ens ha enfonsat en aquesta angúnia de viure sense esperances i sense fe.

Perquè ja ens és difícil creure en res. L'ateisme, és, més aviat que una convicció doctrinal, el fruit amarg del desengany; és la fe i el desig moltes vegades frustrat, que es rebel·len, que es neguen a caure en nous fracassos, com una criatura fatigada de caminar que es tomba en mig de la verera en sò de protesta i de rebeldia, lluny de comprendre que hi hagi una raó per patir, una necessitat del dolor i del sacrifici.

Ha sigut precis que les ànimes negres dels degenerats, dels monstres desviats de la llei natural omplissin de verí l'artèria de la vida perquè totes aquestes coses fossin possibles.

DIEGO RAMON

L'indult d'en Torroella i d'en Vidal i Planas

L'indult d'en Torroella i d'en Vidal i Planas és un fet.

Quan es publicuin aquestes ratlles tots dos estaran en llibertat.

Cal dir que ens en alegrem? No. No cal dir-ho.

Torroella i Vidal són amics nostres, i amics nostres són també els companys que en la Premsa demanaven el seu indult.

Nosaltres l'hem demanat també.

Si no en l'èxit, prenem la part que ens pertoca en la satisfacció general, que la bona nova de la llibertat dels captius ha produït.

El cònsol espanyol de Perpinyà ens dona la notícia de vèries defuncions, entre elles la d'una dona morta el setembre de l'any 1922. Aquesta notícia ens la dona el cònsol el 17 de juliol de 1926.

Ens agrada l'activitat d'aquest senyor! El proposarem per a un premi.

Mentre els mestres d'estudi es moren de

UN TROS DE PAPER.

AMOR DE MARE.

Tota aquella gent no ha vist en sustancia sino un ómbus, y por ellos es com si se' on bagués anat miij Barcelona.

Al vespre, lo un pren aigua de pega. L'altre goma.

Tots duhen cançons de canfóra a la boca. Com la por fa corripies...

Exian a buscar un meje, y l'endemà lo despaltan per burro, porque la por no la cura cap meje.

—Què tal? què has sentit a dir? —Per ara... res.

—Drechs, miri, avuy ha passat dos vegades lo cotxe dels morts.

—Caram! Abi vespre per la Rambla no 's trobaba un ànima.

—No veu que tothom es fora? Nosaltres hi anabam sempre ab las cunyas i las noyas del primer pis; pero ara...

—Què també son fora? —No; pero no surtan, fan com nosaltres. Escollit, per no haberi de trobar ningú.

—Lo mateix dibuen las mebas germanas y la familia del còcle Francesch. Com tothom es fora, no surtan al vespre.

—Y es natural, abi varen venir la padrina y lo padri y també bo deyan: «Què 'n farem de sortir, si tothom es fora?»

—Cà! jai es un fastich! [tothom es fora! Tots los espanyols se ficen en l'últim racó de casa, y per cobonestar la seva por, esclaman: —No 's troba un ànima!

—No 's troba un ànima!

—Jo 'l'illre, com hi me vas dir que trè lo mes gòpco de tot l'estudi, sense dir-me'l nom, jo vaig trobar que lo mes gnupo era 'l meu, y li vaig dar.

A n' al que 'm va contar lo cuento li constaba que 'ls dos sicots eran mes llejios que un peccat.

L' HONOR NACIONAL.

[Si s' en constan de carelós de ingles! Pero cap com aquet.

En Londres, y en dos balróns, l' un al costat de l'altre, antes que se privés lo anar pe 'ls carrers a las orgas y los micos del sarayans, hi habia un andalus y un inglés, esperant si veyan alguna pantorrilla de las mir que al pujar la acera s' aixebaban lo vesit.

De prompte un savoyà s' atura, toca l' orga fa fer quatre cosas al micó, para la gorra y l' inglés li tira un serching.

Lo espanyol que va pensar:—ara 'l pots llubir—crida al xicot y li tira cinch duros.

L' inglés, que bo veu, li tira dos lliuras esterlinas. L' andalus, ferit en son amor propi, duas unzas y com tots dos eran riquissims, veus aquí que comensa un verader combat sobre qui mes valor tirara a lo savoyà.

La gent, que en Londres es tafanera y vagamunda com aquí, comensa a aturar-se y com es natural, quant lo grupó va ver grot, se van formar dus partits: l' un dient que guanyaria l' espanyol, y l' altre l' inglés.

De fins onsa, se van venir castrar: de quatre, vuit, de vuit, setze y sempre 'l que era últim doblaba lo que l'altre habia tirat.

Entre 'l grupó hi habia molts espanyols; ab lo calor de la cosa, jera el inglés fuera el espanyol. La cuestión se va fer d' amor patri, y ja l' honor de las duas nacions hi estaba interessat.

Disputaban un català y un francés sobre l' energia y concèssio de sos respectus sítimos, y acalaren per fer una aposta formal sobre qui dels dos pronunciará ab mes breuetat lo nom de tres arbres distints. Lo francés fou lo primer.

Y bé, caballers, què durarà gaira això?

X.

Després de lo diner va baixar la roba; després de la roba, los trastos; y a l' últim, quant l' inglés va haber acabat tot lo que tenia, se gira al espanyol, y dient:—¡Vejam si encara me guanyarás!— s' abalansa y... ¡patatuu!... S' hi tira el mateix.

Lo andalus, al véureu, posa mans a la barana, s' aboca... y tot plegat se para... se repensa y no s' hi tira.

—¡Ooooooh! se sent de seguida en lo grupó:—¡l' inglés ha guanyat! ¡l' inglés ha guanyat! y ja 'ls espanyols se n' anaban ab la cua entre camas, quant l' andalus crida: —¡Mentida, que hi guanyat jo!

—¡Com pots haber guanyat si l' inglés ha perdut la vida, que val més que tot?

—Perque jo hi perdut la gloria del guanyar, que val més que la vida.

L' honor d' Espanya va quedar triunfant.

Ab motiu de haber dit alguns quillocos que no 'ls agradavan las gatadas d' en Pitarrá.

SONETOS.

Com que may falls en lloch gent papavera Que fan de lo mes rich un gran misteri, Las gatadas s' han vist ja leri leri De morir quinze dias andarrera, Han dit en Pera, en Pau y en Berenguera Que era alló bromejar de poch senderi, Y técan lo violon, ó bé 'l salteri, Si en tal error encara s' persevera. ¿Qué es fer gatadas, ja que se 'ns apura. Sino lo que tothom sol té a lora? Fa una gatada qui casars procura; Fa una gatada qui per donas plora; Y es homes, men, y vida que tant dura, Gatada que a n' aqueixas deixa sora.

—EXORDI CARRERAS.

EPIGRAMAS.

—¡Va bé!—Vaig dir a un drapaire Que casat era de nou; Y ell va respondre:—No gaire; Tinch la dona tant xarriare Que 'm posa un cap com un bou.

—Yes si coneix gent Hubida Que 'm cartejo ab Napoleón —¿Qui? L' Emperador de França? —No; 'l que talla ulls de polí.

Se confessà un pojés y 'l pare confessó li donà la penitencia de dejunar una mesada; es dir, que tenia de arribar basta mitj dia habent menjat sols una lleiqueta de pa.

Lo pajés quedà conformat a cumplir-la, mes li demanà, vista de que 'l pa sol es tan poch apetitós, si li permetiera torrarlo un poquet y sucario ab oli. Lo pare confessó accedi.

Luego li torrà a demanar si li fora permès tirari un poch de sal. Lo confessó, després de una petita repugnancia, accedi també. Tornà a suplicar lo peccador imperitient si li donaria permis per fregarhi un gra d' all. Lo confessó, sens poderse contenir, responegué secament: No. ara res. ¡A poch 'l poch farima ali-ali!

Disputaban un català y un francés sobre l' energia y concèssio de sos respectus sítimos, y acalaren per fer una aposta formal sobre qui dels dos pronunciará ab mes breuetat lo nom de tres arbres distints. Lo francés fou lo primer.

Lo COLERA de debò, fent preparatius per venirse a Europa.

A fora cam a fora... lo que combe es faigir del COLERA

fam, un curandero d'Almeria s'omple la casa d'or.

Està vist que avui dia, per a fer algun diner, val més ésser un pillo i un ase, que un home intel·ligent i honrat.

I, sinó, feu comparacions.

Els mestres d'escola demanen més sou. Amb el que guanyen—quatre o cinc pessetes diàries—, no poden viure ni menjar.

Després ens queixarem del gran número d'analfabets! Si els mestres no poden menjar, què faran els deixebles?

La Federació de Societats Protectores d'animals i plantes vol demanar al Govern que li concedeixi una setmana de bondat.

Home, de bondadosos se n'ha d'ésser sempre, i no tan sols una setmana!

A Nova York i a Berlín la calor ha mort a bastanta gent.

A Alacant també ha mort una dona a causa d'una insolació.

Després diran els estrangeritzats que nosaltres ens quedem en terra!

Hem llegit que Abd-el-Krim plora. Nosaltres ens creiem que aquest moro era tan mal hermano. I les llàgrimes signifiquen bondat...

Tchicherin vol fundar una Societat de Nacions de descontents.

Des d'ara ja ens pot apuntar a nosaltres. El govern italià, o sigui el "duce", ha prohibit als indígenes que surtin a fer viatges de turisme per l'estranger.

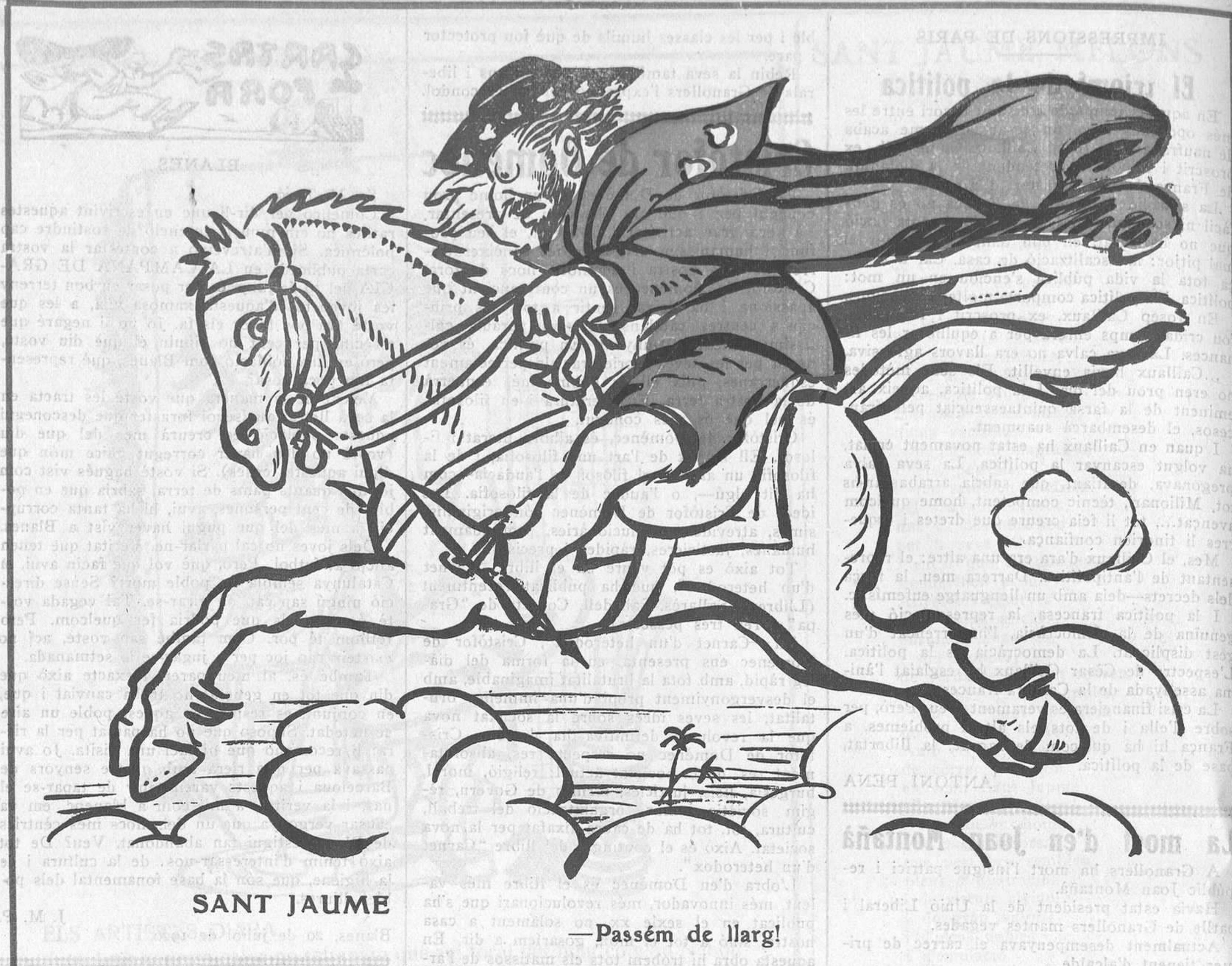
Això és el comble de la intolerància i de l'estupidesa. L'home del nas apedaçat no vol que surtin turistes d'Itàlia, però que n'hi vagin sí que ho vol.

I si no, mireu amb aquest "cuento" de l'any sant, els mils de turistes que han anat a Itàlia! Si tots els governs fessin el mateix que el de l'home del nas apedaçat, ja fariem broma.

Diuen que en Romanones, que donava cada any 600.000 pessetes de beneficència—tira peixet!—, des d'aquest any deixa de donar-les pel malament que li van els negocis.

A Bèlgica el ministre de la Guerra ha decidit fer economies en el pressupost, i ha suprimit quinze guarnicions, entre elles, Dinart, Malmédy, Courtrai i Spà.

Ho trobem molt bé. No en va és Bèlgica un dels països més civilitzats del món.

SANT JAUME

—Passém de llarg!

El dia 14 del corrent foren detinguts a París els senyors Ventura Gassol, Pere Garrós, Martí Vilanova, J. Riera, J. Massot, Trulls, Cornudella, Picola, Miquel i Isern. També ha estat detingut el periodista català Rafel Ramis.

El dia abans, foren detinguts el compositor Josep Fontbernat, els periodistes Pere Guilanà i Domènec de Bellmunt i el dibuixant Ramon Martí Farreres. Els tres primers foren posats en llibertat i el senyor Ramon Martí

continuà detingut i, segons la premsa, ha estat enviat a Bèlgica.

Imprenta LA CAMPANA I L'ESQUELLA
Carrer del Olim, 8 : Ciutat

UN TROS DE PAPER.

y ab aquella veu nasal y entonament propis del seu idioma digué: l'oliver, la figuera, la granadilla.

Lo català, esclatant lo riure y veient l'aposta guanyada, respongué vivament: Un, pi, fax, paga gabata.

Les oyes declararen que l'import de la aposta quedava a favor del català.

Agonitzant en maridar devant un confessorari, ocorri 'l següent diàleg entre ell i 'l capellà.

CONFESSOR. ¿Hi ha més de un any que no us heu confessat?

MARINER. Issa.

CONFESSOR. ¿Dos anys?

MARINER. Issa.

CONFESSOR. ¿Quatre?

MARINER. Issa.

CONFESSOR. ¿Vint?

MARINER. Issa.

CONFESSOR. ¿Què pot ser no os heu confessat mai?

MARINER. Amarrà.

Lo confessor, presint que la confessió seria molt llarga, concebí la idea de desviar-lo allí plantat per penitència.

CONFESSOR. Quedeu aquí de genolls hasta que jo torni.

MARINER. ¿Què tardarà més de un quart i tornar?

CONFESSOR. Issa.

MARINER. ¿Un' hora?

CONFESSOR. Issa.

MARINER. ¿Dues?

CONFESSOR. Issa.

MARINER. ¿Què no tornarà?

CONFESSOR. Amarrà.

Y anantse cap a la sacristia, deixà al penador com se sol dir ab un pam de nas y de genolls i terra.

—Has pecat molt?

—Ja ho sabrà, pare.

—T'ho pregunto, perquè nosaltres usém d'un llenguatge mes o menos fort, segons sigui major ó menor la força de les paraules, aixís com los caçadors per salvar-se no can mes que pólvora, per un ancel, perdigon; y per un cap de cassó gros, carregan bala.

—Sent així, pare, ja pot carregarr bala.

COSAS QUE S' PRENEN.

Lo café. La paciència. La paciència. La paciència.

COSAS QUE S' AGAFAN.

Los gafets. Los tonos. Los tonos. Los tonos.

CAMBIS QUE S' HAN FET EN LA URBANITAT AB MOTIU DE LAS ACTUALS CIRCUNSTANCIAS.

ANTES.

—M'alegro molt de véurel bo.

—La familia bona?

—Tot hom bo, ¿eh?

ARA.

—M'alegro molt de véurel viu.

—La familia viva?

—Tot hom viu, ¿eh?

Y altres per l'estil.

UN TROS DE PAPER.

¡Pare, pare, jo dech ten' lo cólera, perquè tinc las ungias tolas negras!

—¿A véurel? 'es, réntal las mans ab sabó y te curarás tot seguit, burro.

—Ecolli, si venia lo cólera, ¿qué podria pèndrer jo?

—Prengui un bitllet del ferro-carril.

—¿Mesabria dir ai s' encomana aixó que dibuen que corra?

—¿La por' ai, senyor: no hi ha res que s' encomani més.

—¿Yeu? ¿Dibuen que no 's mor ningú? Antes de ahí 's va morir un masobre que vivia devant de casa.

—¿De veras?

—¿Y que lo combré no hi va ser a temps. Va cóurer de una bastida y borenit y masobra.

—¡Mare, mare, la senyora Antonia te vémit! ¡Ay pobres de nosaltres!

—¿Té vomits? Donchs que comenci a arreglar volques y hanobetas.

—Abay diu que e' ha mort un home al hospital, que estaba negra, negra, negra!

—Jo ho crech. ¡Si ho era de naitensal!

—Si; rigaissen del cólera; ¡jn veurá qué li pot succehir ai! 'agala!

—Y a vosté, si 'l agala sense ritursens, ¿que no li succehirá res?

—Abay llegit un diari, hem trobat las següents ratillas: «En el dia de ayer ocurrieron docientos noventa y siete defunciones».

—Era un diari del temps de la epidemia... ¿Quin chasco!

—Aquet demati ha caigut mort, tot verda y sens figura de home... un arbre de la carretera de Saragossa. Estaba tot encarcant.

—Ja se vé: no 's havia volgut móurer del siti en tola sa vida... ¡Fassin, fassin valentias!

—Abi veure vèrem véure que tenia molt fortas rampas la muralla de mar.

—Dibuen que aquest demati encara 'l hi duraban.

—Un trucidador sense feyna.—Vens, si aixó del cólera anaba bé, un hom se podria guanyar la vida fent de enterrador.

—Un altre.—Noy, traute ho del cap. Hi ha una salut que fa fatic.

—Donchs te dich que si no vé, aurem de anar a captar.

—¿Qué hi faras? En res tenim sort.

SÍMILS.

—¿En qué se sembla una rejolería a un sombrero?

—En que fa teulas.

—¿En qué se sembla una cu, na ben moblada a lo turbant del gran Turch?

—En que té mitsa llona.

—¿En qué se sembla un zero a molts amichs?

—En que algunas veces corren de moll y otras de res.

—¿En qué se sembla lo Papa a un escultor?

—En que fa sauts.

—¿En qué se sembla las llamaneras a las viayas?

—En que tenen pampols.

—¿En qué se sembla lo vi de l'ampagne a un barbero?

—En que fa escuma.

Solucio de la charada anterior.

A las charas y a las foomas ja se sap que en aquel fiuch; a tot timplat d'hadoch, se 'l hi diu un papamocoz.

Solucio del geroglífich anterior.

¿Qué deya 'l geroglífich?... —¡No 'l espaníol!

Tant grau y o a a la font y francos conchis.

¡¡Ab!!! 'm penaba que també no paries del cólera; (1).

CHARADA.

Ma primera se regala Y sent re costa un tesoro

Quant per santa ó per amor Sol adorna alguna sala;

Ma segona 's treu ab pala D' hont se fa entre mij de molins...

No hauras de dar massa voltas Si com jo crech és vivot,

Perque si ara tens mon tot Ja pots cantar las absoltas.

GEROGLÍFICH.

La solució 's darà en lo número que vé.

¡Ab! ¡escolli! La edició del número passat se va desparrar tola.

Los senyors escriptors que per la por se 'n hagin anat a fora, poden escriurenos avisantos about residencien, y seguirán rebent sens falta Un Tros de Paper.

1) Aixó 's ha de llegir ab lo de 'l signaci en lo Castell, dels tres drapats.

Ara dimissió.

E R —Castrino Miralles.

Barcelona 1865.—Imprenta de Jacus Ramires y Compañía. Pasaje de Escudellers, número 1.

NUMERO 14.

I. LOPEZ, EDITOR, (Barcelona).

DIJENJE 20 AGOST 1865.

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ.

Carrer Ampio, 20.

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ.

LIBRERIA ESPANYOLA

II. LOPEZ, EDITOR.

Carr. Angh. 10, y Rambls del Sij, 20.

BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ.

BARCELONA.

Al mes 1 rs.

FORA DE BARCELONA.

Trimestre 11 rs.

SURTIRÁ UN COP CADA SEMANA.

(84 Deu vol).

LA SUSCRIPCIÓ COMENÇA SEMPRE lo 15 de cada mes.

UN TROS DE PAPER.

MENUDENCIAS.

I.

Jo estaba per posar CÒLERA ab lletres molt grosses, per titol de aquest article; mes com hi ha gent tant espantadissa, si molt convé lo lloensarian y francament, lo periódic no 'l fem pera que 'l lloensin, sino perque 'l guardin y se 'l estimin molt.

Per aixó 'n fem pagar un ral.

II.

Enfemés, si. Hi ha incréduls que no donan fé a cap miracle. Com se coneix que no hi ha presentat los miracles de la por!

—Vaj ab cuidado que no la euganyen. A casa 'n varem comprar de baratos antes de abi, y abi varem tenir un disgust de mort, perque al vespre ja se labian tornat negres.

Una que passa sent las ultimas paraulas, se gira plena de llisima a las interiorcutoras, apreta lo pas, y se 'n va a casa dibant.

—Disgust de mort? ¿se varen tornar negres? aixó es lo còlera, y després aquest breu que fan diars posan que no hi ha res! ¡Ay pobres de nosaltres!

III.

Enrahonan dos senyoras en una cantonala.

—Una tracta de comprar uns cuberils de metall blanch. L'altre li diu

—Vaj ab cuidado que no la euganyen. A casa 'n varem comprar de baratos antes de abi, y abi varem tenir un disgust de mort, perque al vespre ja se labian tornat negres.

Una que passa sent las ultimas paraulas, se gira plena de llisima a las interiorcutoras, apreta lo pas, y se 'n va a casa dibant.

—Disgust de mort? ¿se varen tornar negres? aixó es lo còlera, y després aquest breu que fan diars posan que no hi ha res! ¡Ay pobres de nosaltres!

IV.

Cap al lart de la nit passa un senyor per un carrer y ven una balona oberta y llum encesa.

—Ja hi som, diu. Aquí hi deu haber un mort.

Y para bé l'orella.

Una senyora de la casa parla ab una veuhna del devant y diu

—Ja li asseguro que no 'hem tingut un gran sentiment. Al cap de tants anys de conexas-la... però, no hi ha hagut remey! Demà a las onze s'enduran la caixa.

—No hi ha dubte, diu l'home; la caixa? mort tenim. Algun pobre senyor de edat.

Y no hi ha tal mort ni tal ara, sino que la senyora ha tingut de despatjar una criada que estimaba molt, pero que s' 'n empenya massa per lo llarch temps que estaba ab la familia, y la caixa de que parlaba era la de la roba.

V.

—Si, si, (diu un home a uns amichs) ahí, en arribant a casa, la vaj trobar morta.

Parla de una lloquera que tenia al terrat; pero la poruga que sent dir "morla", lo penze que fa esglajarse; després, se 'l mira y pensa: si era la seva dona, vet aquí un viuio que fa plania.

VI.

Los boliguers que han fugit a Fransa procuran fer esculliment de robes de color fosc, ab la esperansa de que lo vren vinent mily Barcelona portara dol.

Y... saben qué li succehiria a la que ha interpretat una malament una paraulas sens coneció?

—Que de por, li agala... (ara ja 's pot dir) còlich y tremolor, y sembra la aarria per tot allí about passa, dibent molt convensulada.

—Jo a lo menos ja sé de dos casos, contats per una senyora de la familia; y no 'm vinguin a dir que pot ser van morir 'l altre cosa; perque se varen tornar negres!

IV.

Cap al lart de la nit passa un senyor per un carrer y ven una balona oberta y llum encesa.

—Ja hi som, diu. Aquí hi deu haber un mort.

Y para bé l'orella.

Una senyora de la casa parla ab una veuhna del devant y diu

—Ja li asseguro que no 'hem tingut un gran sentiment. Al cap de tants anys de conexas-la... però, no hi ha hagut remey! Demà a las onze s'enduran la caixa.

—No hi ha dubte, diu l'home; la caixa? mort tenim. Algun pobre senyor de edat.

Y no hi ha tal mort ni tal ara, sino que la senyora ha tingut de despatjar una criada que estimaba molt, pero que s' 'n empenya massa per lo llarch temps que estaba ab la familia, y la caixa de que parlaba era la de la roba.

V.

—Si, si, (diu un home a uns amichs) ahí, en arribant a casa, la vaj trobar morta.

Parla de una lloquera que tenia al terrat; pero la poruga que sent dir "morla", lo penze que fa esglajarse; després, se 'l mira y pensa: si era la seva dona, vet aquí un viuio que fa plania.

VI.

Los boliguers que han fugit a Fransa procuran fer esculliment de robes de color fosc, ab la esperansa de que lo vren vinent mily Barcelona portara dol.

—Baldament no 'n venguin mitja cans!

Los corredors y dependents de escriptors apreuen de fer baguls, maletas y sachos de nit pels fugitius; que ara es agoci.

Los droguers fan boborotas a tothom ab ampollas de canfora, sofre, te, esperit de vi y demás caterva de ingredients anti-còlercha, que per los esporuguts son un espectacle pijor que la malaltia.

VII.

La mystal de los que 's quedan es per foras.

—Aquesta tarde ab lo papa en lo carrer de San Pau (per exemple) hem vist un cotxo d' alió mes llarch, ple de gent y a dall tot de baguls y matalasas.

—¿de cap manera! Jo no tinc per. Es dir... per ara, lo que toca avuy, me queda.

VIII.

Surt un ómnibus d' un estrom de la ciutat portant una familia fugitiva, y per anar a l' estació del ferro-carril se de passar per molts carrers.

Al veure se reuníen uns parents y diu lo zoyet: —Aquesta tarde ab lo papa en lo carrer de San Pau (per exemple) hem vist un cotxo d' alió mes llarch, ple de gent y a dall tot de baguls y matalasas.

—Jo també 'n hi vist un alió mateix en la Rambla, diu l'ava. ¡Tothom s' en val!

—Nosaltres 'n hem vist un altre al carrer de Ferrandós, diu la tia.

—¡Oh! la minyona també ha vist una familia entera que s' en anaba cap al camí de ferro, pel carrer de Jaume primer. ¡Ay, Tothom s' en val!

—Si, tothom s' en val. Nosaltres hem vist un gran carruaje ple de gom a gom ab tot lo del liti, a la plassa del Angel.

—Y quant jo hi envié a la minyona, s' 'n va veu al treure pel mateix camí al carrer de la Princesa. ¡Es que tothom s' en val!